

Briels Klokkenluiders Gilde

Nieuwsbrief

10^e jaargang, nummer 21
Brielle, april 2012

Beste donateur,

Voor u ligt de 21^e nieuwsbrief van het Briels Klokkenluiders Gilde. Wij wensen u veel leesplezier.

Deze keer willen we u eens wat meer vertellen over: **Katrin, de oudste dame van Brielle.** Klokkenluider Rob van Breda stelt haar aan u voor:

U kent haar misschien niet persoonlijk maar toch hoort u haar dagelijks. U hoort haar uurslag tijdens de hele uren en tevens haar gelui tijdens begrafenissen. Ook bij de wekelijkse erediensten klom jarenlang haar stem over onze stad. We hebben het hier over Brielle's oudste luidklok de Katrin en ze is echt oud! Ze is precies even oud als de Catharijnekkerk zelf. Ze werd in het jaar 1482 hier ter plaatse gegoten (naar men zegt onder aan de kerk) door de Utrechtse klokkengieter Steven Butendiic. Ze is nu dus 530 jaar oud! Met haar gewicht van 4380 kg was het de grootste en tevens laatste klok die hij ooit goot.. Steven Butendiic overleed in 1483. Deze klok is dus een kostbaar stuk historisch erfgoed waar we voorzichtig mee om dienen te gaan!

Een roerig verleden

De klok kent een roerig verleden. In het jaar 1672 is ze tijdens een langdurige luiding gescheurd en in stukken gevallen. Een jaar later hebben de Brielse smid Cornelis Kerpel en de timmermansbaas Cornelis Timmerman de klok weer in elkaar gezet en met stalen banden verstevigd. Ze werd na deze noodreparatie weer opgehangen en toen bleek ze tot ieders verbazing de weer te klinken als vanouds! Op zich al heel bijzonder.

270 jaar later, in 1943 is de klok samen met alle andere Brielse luid en carillonklokken in opdracht van de bezetter op transport gesteld naar de smeltovens in Noord Duitsland om te worden omgesmolten tot wapentuig. De meeste van onze klokken werden gered omdat het transportschip waarop zij zich bevonden op een donkere novembernacht zonk op het IJsselmeer. De Katrin was daar echter niet bij. De schipper dorst haar met haar hoge gewicht niet meer aan boord te nemen. Ze bleef dus achter op de overslagplaats maar heeft tóch de oorlog overleefd.

Mankementen

In 1946 is zij op advies van de toenmalige Raad voor de Kunst en na rijp beraad op de werf van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij weer helemaal gerepareerd. Er bestonden toen inmiddels lastechnieken voor dik materiaal die dit mogelijk maakten. Tijdens de eerstvolgende kerkrestauratie werd ze weer teruggehangen in de toren en sindsdien klinkt ze over onze stad. Inmiddels was het duidelijk geworden dat er in een Schiedamse kerktoren eveneens een paar klokken van de gieter Butendiic hingen. Deze bleken ook te zijn gescheurd. Dat was wel vreemd. Uit literatuuronderzoek daarna werd ons duidelijk dat gieter Butendiic experimenteerde met toevoegingen aan het brons waaruit hij zijn klokken goot. Zo zou hij onder andere de materiaal "antimoon" hebben gebruikt. Als gevolg hiervan wordt het klokkenbrons harder maar ook brosser en daardoor wordt het ook kwetsbaarder.... Materiaalonderzoek met behulp van een bedrijf uit de omgeving wees uit dat "onze" klok niet minder dan twee en een half procent antimoon bevatte en dat is behoorlijk veel. Dit gegeven verklaarde voor een aanzienlijk deel het scheuren van "onze" klok. Materiaaldeskundigen sloten niet uit dat zo iets nogmaals zou kunnen gebeuren. Bijvoorbeeld tijdens een langdurige luiding bij een lage temperatuur.

Tijd voor Actie dus!

Het Briels Klokkenluiders Gilde, hierin ondersteund door de nationale klokkendeskundige dhr. van Geuns heeft hierop aan de gemeente Brielle voorgesteld de oude klok de Katrin voortaan te sparen door haar minder vaak én minder lang te gaan luiden. Als alternatief werd voorgesteld om één van de nieuwe klokken, de Concordia, een belangrijk deel van de taken van de oude klok te laten overnemen.

Alle partijen konden zich hierin vinden en zo werd één van de nieuwe luidklokken, de Concordia voorzien van een elektrische luidmotor. Daarna installeerde het elektrotechnisch installatiebureau de fa. Hoogenboom in de kerk een afstandsbediening waarmee de koster voortaan "op afstand" de door haar te luiden klok kan selecteren.

Een beetje met pensioen

Zo zal voortaan de nieuwe Concordia luiden voor de zondagse erediensten. De Katrin, zal als banklok nog uitsluitend worden geluid bij onheil en droevige gebeurtenissen zoals begrafenissen. U hoort uiteraard haar uurslag nog wel tijdens de hele uren. Het Briels klokkenluidersgilde zal zich ook beperken met de luidingen van de oude Katrin, maar u hoort haar nog wel op belangrijke momenten zoals de jaarwisseling.

Hartelijk dank

Als BKG willen we nog een bijzonder woord van dank richten aan de firma Hoogenboom die onze Brielse gemeenschap een dienst bewees door een aanzienlijk deel van de installatiekosten van de afstandsbediening van de beide klokken voor haar rekening te nemen!

Nieuwe donateurs

Luidde deze weken nog net niet de noodklok voor Nederland, het BKG heeft in aanloop naar de algemene ledenvergadering haar financiën weer prima op orde. Mede dankzij u als donateur kan een belangrijk stuk cultuur en historie behouden blijven.

Alleen...we kunnen nog wel wat donateurs gebruiken! De leden van het gilde hebben zich daarom voorgenomen nieuwe donateurs te werven.

Komende luidingen

In de zomer kan er weer regelmatig geluid worden. Te beginnen met de Open Dag van de Brielse Dom op **Koninginnedag**. En dan beginnen eind juni de **beiaardconcerten** weer! Elke maandag in juli en augustus zal het BKG luiden voorafgaand aan het concert. U kunt plaatsnemen voor het Merulagasthuis en onder het genot van koffie of thee (gratis) genieten van het luiden en het concert. We zijn er ook op Open Monumentendag op 8 september. Bezoek ons dan!

Volgende nieuwsbrief

De volgende nieuwsbrief kunt u verwachten in oktober 2012. Om de nieuwsbrief via e-mail te kunnen verzenden, verzoeken wij u vriendelijk uw e-mailadres bij het secretariaat kenbaar te maken.

BKG

Geïnstalleerd op 26 juni 1999; sinds 9 maart 2001 een officiële vereniging.

voorzitter: Hans Veelo

secretaris: Marjan van der Linden

penningmeester: Jos van den Enden

2^e secretaris: Anke- Thea Dijkman

2^e penningmeester: Jan Oostrijck

luidmeesters: Cees Maarleveld, Liesbeth

Speelman, Anja van de Weghe, Marjan van der Linden

Erelid: Harry Kamma

Secretariaat: Welleweg 29, 3232 AT Brielle

Tel. 0181 479084/Fax. 0181479089

www.brielsklokkenluidersgilde.nl

mvdlingen13@gmail.com

ING bank: 337 1317 t.n.v. Briels Klokkenluidersgilde

K.v.K. & F. te Rotterdam nr. 243 184 67